

Стручни рад
Милош Бојиновић

СЕЛО РОРЕ

Неке географске и етнографске карактеристике

Географски положај и топографски смјештај села

Село Роре се налази на 20-0м км западно од Гламоча на путу према Дрвару. Смјештео је испод Шатор планине, а окружују га брда: Орловац, Кик, Боровњача, Урљај, Ратковица и Врањачак. На источној страни, у непосредној близини села, налазе се брда Врањак и Кадињача која се својим рубовима спуштају у Рорско поље. Најочљивији висови изнад Рора су највише тачке Шатор планине са својим издвоеним масивима Мали Шатор, Велики Шатор или у народнј верзији Бабина греда и највиша тачка или прави Шатор са надморском висином од 1875 м.

Гламочко поље има просјечну надморск висину око 930 м. роре су ниже од ове просјечне висине за неких 50-так метара, ако не и више. Тако би надморска висина Рора износила, негдје око 880 м. пут од Гламоча до Рора лагано опада. Село има потпуно равно поље које је настало послје повлачења воде која је била ујезерена, а језеро се напајало воденим током чији је извор у непосредној близини села, подно Шатор планине. То се врело данас зове Рорско врело, а од њега ка пољу води суво корито некадашњег воденог тока који се повремено активира, нарочито када су обилније падавине, или отапање снијега у прољеће. Површински слој поља је квалитетна црница земља дебљине и до пола метра, а испод тога слоја је пијесак и крупније камење обликовао водом. На неким мјестима има и већих наслага тзв. земље дебеллице, чак и преко метра дебљине. Поље је обрадиво и у њега се сију традиционалне културе: кромпир, купус, јечам, пшеница, зоб и раж. Остале клтуре нису уобичајене, што не тзначи да не би могле успијевати, нарочито неке нове које су прилагођене планинској клими.

Насеље је смјештено на рубу поља. У пољу нема ни једне соске зграде осим сеоске цркве која је на средини поља на мјесту гдје је уређено илирско мраморје. То је мраморје од гломазних камених блокова пореданих у паралелне редове. На томе мјесту се налази садашње српско гробље које датира из давне прошлости, откад постоје Срби на овим просторима. нема остатака других цивилизација или конфесија. Црква је посвећена Светом Илији

Громовнику. Уочљиво је да је добар број зграда прављен од камена, иако је шума близу села. То је утицај далматинског стила, пошто су Роре све до краја XX вијека припадале Шибеничкој епархији.

О имену села нема много података јер познати географ Јован Цвијић није долазио у ово село, али је имао свога сарадника Петра Рађеновића који је поријеклом из сусједног Преоца. Рађеновић је био свешетеник и доста образован човјек, а поврх свега, знатижељан и упућен у географску и етнографску проблематику. Он је у својој књизи Унац дао нешто података о Рорама. По његовом суду село се дијели на горњи крај до југа и доњи крај до сјевера. У горњем крају се засеоци: Травари, Срдићи, Лукајићи, Вјештице, Јамедије, Костадиновићи и Папићи, док су у доњем крају: Роквићи, Ккобати и Метлићи. Оранице им носе називе: Ведруше, Попрекуше, Вујкуше, Црквине, Шилињаци, прогони, Зонови, Кратељи и Градине. Ливаде им се зову: Тавани, Орловац, Пиштељци, Врањковица, Ушићи, Долине, Гредар, Сјенокоси, Клиновци Кућиштине. Пашњаци им се зову: Косе, Велики Кик, Зечнице, ијесак, Врањак, Присјека, Главнице итд.

Породице: Папића, Лукајића, Јамедија, Костадиновића и Јаковљевића су заједничког поријекла и у старини су се звал Милашиновићи. Доселили су се од Рибника и славе Михољдан. Травари и Кукобати су из исте лозе. Раније су се звали Лежајићи. Славе Марковдан. Доселили су се из Котара из Далмације прије, око 250 година, отприлике, прије 1750. године, када и ови што славе Михољдан. Предак Травара је купио “траварину” од “Кавура” па се по њему прозову овако. Смиљанићи су дошли из Пердува код Гламоча у Костадиновиће послје 1875. године и славе Марковдан. Роквићи и Метлићи су истог рода од Ђулума црновршких и славе Никољдан. Они се са Ђулумима поријеклом из Далмације.

Становништво и процес насељавања

Рорско становништво се доселило на ове просторе послје 1750. године. О претходном становништву они не знају ништа поуздано. Како говори усмено памћење, дошли су на “пустолину”. Међутим, овај крај је одувјек био насељен о чему говоре стара гробља, још од Илра.

Село Роре припада географском појму “тронећа”, а то је територија југозападне Босне, сјеверне Далмације и југоисточне Лике са мјестима: Срб, Дрвар, Книн, Грахово и Гламоч у најужем смислу овога појма. Међутим, у ширем смислу “тронећа” подразумијева далеко шири простор који обухвата становништво обједињено језиком, обичајима, ис тим тјелесним и расним карактеристикама, националном свијести и колективним карактером.

У овом смислу, занимљиво је посматрати идеју Душана М. Никића, археолога из Лвна о поријеклу гламочног становништва. он је понудио тезу поријекла “Племена Гламочана” чији коријени долазе од Гламоча у Полабљу Источне Њемачке, конкретније од топонима Гламоч у близини ријеке Лабегдје су насељени Полапски Срби. Тај Гламоч је на пола пута између Дрездена на Лаби и Јене на притоци Јени. У тој области Саксоније живјели су Срби Гламочани за које Никић претпоставља да су се доселили под, још неиспитаним историјским околностима, на подручје “тронеће” у ширем смислу.

Међутим, ту идеју је потребно доказивати, али у сваком случају, она заслужује пажњу. Са простора “тронеђе” забиљежено је више сеоба становништва. једна се десила 1530 и 1531. године која свједочи о сеоби раје из предјела Срба, Унца и Гламоча. Ова сеоба је проузрокована турским притиском и епидемијом куге, дакле, свега 60-так година од пада Босне под Турке 1463. Овај крај је традиционално бунтован и слободарски настројен што је, свакако Турцима мрсило рачуне. Тронеђу је, стицајем историјских околности дефинисао додир трију империја присутним на овом простору Млатачке републике, Аустрије и Турске. Како је који освајач вршио притисак на ово становништво, тако се оно и помјерало, одлазило и поново враћало. Утврђено је да је наведена сеоба одвела Србе у Жумберак на границу Хрватске и Словеније, гдје сус личне климатске прилике овима на “тронеђи”.

На крајишком дијелу “тронеђеу ојконимима: Преодац, Роре, Прекаја, Пољице, Црни Врх, Стекеровци, Тичево, Подић као и остала дварска села, становништво се може подијелити у три периода и то: старије, средње и млађе. Старије становништво обухвата период од првих појава Славена преко доласка Турака успостављања њихове власти. Међутим, помјерање почиње послје Косовске битке, а нарочито Турско-Аустријског рата у периоду од 1683-1699. Највеће посеђенице и помјерање становништва изазвала је Битка код Качаника 1689. године, послје које је услиједила чувена Сеоба под Чарнојевићем 1690. године. Становништво које се кретало пема западу и хришћанским просторима, зауставило се тамо гдје су били јаки утицаји Душановог царства и средњовјековне Србије, а то су Равни котари и нинска крајина, јер је ту постојао из времена Царства манастир Крка који ће касније одиграти велику улогу у животу српског становништва на овим просторима. Ова фаза старог периода траје све до Наполеонових ратова са Аустријом 1809-1812.

Средњи талас досељавања обухвата период од Наполеонових ратова до окупације БиХ од стране Аустро-Угарске, а млађи од окупације до данас. У ова три периода, становништво је долазило у јачим приливима, а исто тако и одлазило, тако да је крај бивао тотално опстошен, а нарочито послје Карловачког мира 1699. године када је уочена прва већа миграција у ова опустошена мјеста. Тако је било и послје Свиштовског мира 1791. године.

Послје Крајишког устанка 1875-1878. године и трогодишњег избјеглиштва, област је потупно опустјела, да би се након три године избјеглиштва становништво поново вратило на своја стара огњишта. досељавање као и одсељавање никада није престајало ни у мирна времена, само се то одвијало агано и без великих стресова и разарања. То су, углавном били економски разлози. Могло би се рећи да је “колонизација Срба” послје II свјетског рата у Војводину, поред економског имала и полтички карактер.

Распадање Социјалистичке Југославије и рат 1992-1995. Године, опет је погодио ове крајеве који су, готово, опустили и тотално разорени и унишени. Послје Дејтонског мировног споразума, становништво се дјелимично вратило на ове просторе, а колико ће Међународна заједница помоћи оправку ових крајева, остаје да се види.

С обзиром на изражену миграцију, у овоме крају је српски језик овјеквјечнио изреку: “Ови крајеви свјет населише, а себе не раселише”. Остаје да се види, јер, све тече, што једном један мудрац рече!

Важнија етнографска обиљежја

У контексту наведених историјских догађаја, треба гледати и на историју Роа која заслужује дужну пажњу јавности, посебно интелектуалних кругова који потичу са ових простора па и шире околине, јер се ради о једном народу, заједничког поријекла и заједничке судбине.

Роре су у административним границама Гламоча, али у географском смислу не чине цјелину Гламочког поља. Гламочко поље које се простире од града Гламоча према западу и Дрвару, завршава се са селом Сткеровцима. Роре су на јужној страни од Стекероваца у правцу Шатор планине одвојене од гламочке регије ским пролазом званим Грла. Са Грлима се завршава географска цјелина Гламочког поља која је у облику долина и провалија. Те су долине поредане у паралелним низовима у смјеру сјевер-југ. Многобројне су и личе на пчелиње саће. Готово, свака долина има на средини неку рупу која се обрушава и претвара у јаму или провалију, што је поуздани знак крашке особености терена.

Роре су ниже од Стекероваца за неких 50-100 метара. То се одразило на усјеве, јер Рорчани на 20-так дана раније косе ливаде и убирају љетину прије Стекеровчана. У географском смислу, село Роре припада ширем Поуњу. У сусједном Преоцу, који је одвојен гребеном Кик, Врла страна и Клагина, тече ријека Унац, тако да је терен Рора и Поповића нагнут према Унцу, и из тих разлога, оба села су у сливу Поуња. Интересантно је да Поповићи, који су виши од Рора, имају живе изворе воде који немају дуге токове и пониру већ на просторима села. Роре имају само једно живо врело, тзв. Рорско врело и оно је смјештено испод Шатор планине у кланцу који је остатак некадашњег воденог тока. Ово је врело уређено за вријеме Аустро-Угарске, али само за потребе сточара, док није прилагођено и за сеоске кућне потребе. За разлику од Поповића и Рора, сусједни Стекеровци, осим врела Ревеник, немају јачих извора живе воде. На западној страни Рпра, према Унцу, налази се Ушића драга која је и најнижа тачка надморске висине гламочке административне општине и износи негдје испод 850 метара.

Становници Рора као и осталих села "тремеђе", млађег су поријекла. Старо српско становништво се раселило око 1530. године на просторе Жумберка, а ново становништво је пристигло из околине Книна послје 1750. Да ли је остало нешто старијег становништва, није поуздано утврђено, мада има индиција да су нека домородачка племена остала на старом огњишту као што су Ђермани у Стекеровцима. То се могло догодити у крајевима удаљеним од комуникација који нису захваћени кугом, или су били под слабом контролом турске власти.

У Рорама постоје ова презимена: Кукобати, Јамеције, Травари, Метлићи, Вјештице, Лукајићи, Костадиновићи, Смиљанићи, Роквићи, Папићи и Срдићи. Ово су домицилна презимена, мада је било и пролазних чији су се носиоци краће задржавали у Рорама због службе и слично. Такво је било презиме Крчмар. Семантичност презимена је јасна. Једни су патронимичког поријекла по претку као Лукајићи и Костадиновићи. Смиљанићи су метронимичког поријекла по Смиљани, док су: Кукобати, Јамеције, Метлић и Вјештице добили презимена по занимању. Нека презимена су настала према особини племена као што су: Роквићи, Срдићи и Папићи.

Пошто је село Роре смјештено на путу Гламоч-Дрвар, а од Рора преко Грахова води пут за Книн, отуда су Роре на повољнијем положају од Стекероваца који су у залеђу, или како вели Евлија Челебија, у кућу ником на путу. из ових разлога је у Рорама била присутна и трговина више него у осталим гламочким селима. Све веза западног Гламочког поља ишле су преко Рора за Книн, Шибеник и Задар, односно Далмацију на коју је овај крај био духовно наслон, с обзиром да је “тронежа” припадала Шибеничкој епархији. У селу је постојала централна основна школа која је обједињавала Стекеровце, Поповиће, Црни врх и остала насеља која гравитирају према Рорама. Поред школе, село је имало матични уред, мјесну заједницу, телефон пошту, амбуланту, редовну сточну пијаци, продавнице мјешовите робе, сеоске кафане, редовну аутобуску линију у правцима Роре-Дрвар и Роре-Гламоч-Ливно. Када је асфалтиран пут према Дрвару, Роре су постале прометно мјесто.

Готово обичајно обиљежје села је сеоски збор на Илиндан који се сваке године организује по традицији код сеоске цркве, која је и посвећена светом Илији Громовнику. На збор долази народ из околних села: Преоца, Тичева, Црног врха, Мотика, Пољица, Прекраје, Стекероваца, Поповића, Хотковаца итд. У цркви се редовно служи Божија литургија, а омладина преко разних удружења приређује спортска такмичења, сеоске забавне програме и вечерње игранке.

Начајно духовно обиљежје овога села и његове шире околине је легенда о Шаторском језеру, као и ходочашће посвећено језеру и водама око њега. Језеро је глећерског поријекла на Шатор планини. По традицији, народ иде на језеро уочи Илиндана, носећи са собом храну. Тако се код језера преноћи уз пјесму и разне обичајне ритуале, да би се сјутрадан, прије сунца што раније купали у језеру. Сматра се да је вода љековита, што је искством и потврђено. У непосредној близини језера је извор који се зове Булино врело. ту је вода веома хладна и љековита за очи. Из свих крајева бивше Југославије па и европских земаља, долазио је народ на језеро и Булино врело, тражећи помоћи за своје невоље. Тако је ово место кроз вјекове стекло ранг ходочашћа и тај се однос према језеру није ни до данас промијенио. Послије обављеног ходочашћа и купања у језеру или испирања очју у Булином врелу, обично се убере један струк рунолиста као заштитни знак планине за коју су везане многе легенде. Ходочасници се око подне враћају у Роре на збор који је увијек добро посјећен. Некада је на збору било и преко хиљаду посјетилаца. Ходочасници су разних кофесија.

Основна школа у селу основана је за вријеме Краљевине Југославије. Прво је била четвороразредна, а послвије II свјетског рата и пуна осмогодишња школа која је носила назив ОШ “Никола Бојиновић”, по солском добровољцу Николи Бојиновићу из Стекероваца, који је иначе организатор устанка на гламочком подручју 1941. године и одбране становништва од Нијемаца и усташа. Ова је школа одиграла велику улогу у просвјетивању народа и утицала на даље токове и оријентацију, нарочито младе популације.

Сва омладина је била обухваћена обавезним основним образовањем, а већина је наставила даље школовање, како у средњим школама, тако и на факултетима. Запамћено је да је генерација која се школовала послвије II свјетског рата, постизала натпросјечне резултате. Села као што су: Црни Врх, Поповићи, Стекеровци и Роре имају према броју становника највећи проценат

интелектуалаца у бившој БиХ. има интеллектуалаца свих професија, од цивилних до војних, највиших академских звања од доктора наука до генерала.

По традицији, становници Рора се баве сточарством и земљорадњом. Због повољног географског полжђаја и релативне близине Книна и мора, трговина је била уочљива, нарочито трговина крупном стоком, дуваном и тзв. “дугом”, тј. кратком чамовом даском за пловне објекте. Занимљиво је да су Роре најме-доноснији крај у Европи и веома погодан за пчеларење. Вегетациони период је релативно дуг, а разноврсност цвијета је условила и разне врсте меда, изузетног квалитета. Нарочито је познат ливадски цвијет и јсењи вријесак по осунчаним странама. Занатство није било изражено у значајнијој мјери, мада је било занатлија разних врста. Под јесен, кад процвјета по брдима вријесак, изгледа као да су стране прекривене бијелим или црвеним снијегом. Иако су услови за пчеларење изванредни, предност у занимању је преузело сточарство, те су месне и млијечне прерађевине на гласу. Иако су услови за воћарство бољи него у сусједним Стекеровцима, Стекеровчани су Рорчане у томе прес-тигли.

Крај спада у изразито миграциона подручја, као и цијела “тронежа”. Од житарица, сијао се јечам, пшеница, зоб и раж. Јечам је високог квалитета. Рорчани су као и Стекеровчани мљели жито у сусједном Преоцу на Унцу, гдје је ило много воденица. У Преоцу је, готово, свака породица имала свој млин. Духовност Рора је иста као и у околним селима. Пошто је сва регија насељена искључиво српским становништвом, говори се чисти српски језик штокавског типа са јасним четвороакцентским системом. Лексичка база је словенска са богатом примјесом индоевропских окамењених облика; романско-германских лексема као и остатака персијско-арапских облика који су дошли прко Турака. У дијалекатске особености спадају:

Вокали “о” у позицији испред и иза назала “н” и “њ” прелази у вокал “у” као у примјерима: он=ун, моји=муји, коњ=куњ, нос=нус итд.

Појединачне ријечи карактеристичне само за ово подручје као што су: вено=него, вељо=рекох, толи=осим, камо...

Посебна значења имају ријечи: ковтисати=навалити, излепунути=окончати, завршити и слично.

Облик именица у дативу множине има скраћену форму сведену на облик номинатива, нпр: Отишао је овцама или кравама, изговара се овако: Отишао је овца или крава...

Генитив множине добија облик генитива једине као у примјеру: Има стотину оваца изговара се: Има стотину овце. Ова је особина уочена и у неким селима Мркоњића кога гравитирају према Мањачи.

Овдје постоји богато усмено наслијеђе, нарочито епска и лирска народна пјесма, питалице, загонетке, ритуали бајања и обреда, богат крајишки дистих, а нарочито незаписано народно благо. Ваља напоменути да нико није у овим крајевима сакупљао народне умотворине, ни Вук Караџић, ни Богољуб Петрановић, ни Јован Сундечић, па, ето, ни Петар Рађеновић који је о Рорама оставио драгоцене податке. Од фолклорних елемената, најзначајније је чувено Гламочко коло, али је ило познато и коло “Тарабан” које се више играло од Гламочног кола. Нарочито је позната сватовска пјесма “гроктали-ца” која се пјева соло и пјесма “ојкача” која се пјева групно на славама а почиње: О мој куме, моје подуздање. Ова је ојкача позната и на ширем крајишком терену.

Од инструмената присутне су незаборавне гусле, дипле, свирале или двојнице и једноцјевна фурула. У вријеме вегетације, од љескове коре, правиле су се трубе и пискови, тзв. “пиштаљке”. Мање је била позната личка тамбурица или змијањски “трожиц”, а у новије вријеме, позната је усна хармоника или “музике”. Ношња је традиционална гламочко-динарска са косовским бојама, црвено, црно и бијело. Носила се капа личка или крајишка, а имала је горњу површину црвену, основни омот црни и низ врат је било девет црних праменова који подсећају на девет Југовића и Косовску битку. Џамадан, јечерма и бијеле гаће у улози хлача, чиниле су основну ношњу која је била и свечана. Обували су се кожни опанци “опутњаши” и бијеле чарапе од вуне. Постојала је и пастирска ношња а чинили су је ови елементи: црна шубара, кожун, црни аљинац, дебели бренивези од црнога сукна и опанци “јошавци” прављени у Бенковцу. Женску ношњу су чинили ови елементи: бијела марама на глави звана “бошча”, бијела кошуља од лана и дуга црна сукња. Поред ове свакодневне ношње, постојала је и свечана ношња. Сва наведена ношња је сада ријеткост и може се наћи у музеју или КУД-у који се бави његовањем наше духовности.

Поријекло ријечи РОРЕ и њено значење

Нико се до сада није озилније бавио истраживањем поријекла и значења ријечи “Роре”, тако да данашњи становници овога села не би могли посигурно објаснити, шта ова ријеч, заправо занчи. Када се узму у обзир све карактеристичне чињенице везане за ово село као што су: климатске, историјске, етнo-лошке, оронимске, хидронимске итд., могло би се закључити сљедеће:

Ријеч Роре има плурални облик, а плурани назив ојконима је уочљив на ширем простору “трoмеђе”, нарочито на подручју Дрвара, гламоча и Грахова па и шире гдје се говори српским језиком. Ево неких плуралних ојконима са “трoмеђе”: Мокроноге, Зебе, Пеуље, Суваре, Главице, Ђослије, Дубраве, Радаслије, Луке, Рудине, Видимлије, Чукуре, Чапразлије, Превиле, Стројице, Бучије, Баљвине, Крмине итд. Поред ојконима, овим плуралним обликом се именују и људи или племена одређених крајева као што су: Лакле, Сосе, Ере, Геце, Баце, Цуце, Бјелице, Чеке, заим пејоративни називи људи са заједничким карактеристикама као што су: дошље, лoле, дасе, пјане итд.

Село Роре има издужени овални облик као драга која се пружа из правца Гламоча и Поповића према западу и Унцу води. Село је смештено испод Шатор планине на њеној сјеверној старни, тако да је заштићено од јаких јужних вјетрова. Насеља су смјештена на ободу равног поља тако да сел чини једну компактну цјелину у облику затвореног круга. Из правца од Гламоча према Дрвару, односно у смјеру исток-запад, кроз Рре стално струји лагани вјетар који није карактеристичан за остала гламочка насеља. То је условљено специфичним положајем села, тако да изгледа као да вјетар стално струји кроз некакву цијев. Када су на Шатору или у Рорама магле, уочљиво је да се оне повалаче лагано у правцу Унца воде, баш у смјеру струјања наведеног вјетра. За шири регион, карактеристична су два вјетра и то бура или сјеверац и југ који дува преко Динаре планине, доносећи са мора влагу и падавине. Југ је нарочито изражен у текеровцима и Црном Врху, док у Рорама није јер га сузбија Шатор планина. Сјеверац је јачи у Рорама јер дува од Стекероваца низ

отворена Грла и преко Урљај брда изнад Ђулума и Чегара. У Рорама је лето топлије него у сусједним селима пошто је село заклоњено брдима а и ниже је од осталих насеља. Кад се одуљи сушно лето, у Рорама се чује узречица:

Ужего Свети Илија своје угарке, проврио и мозак у глави, перчин се запалио,оће оба ока да искоче. Прицврљо звиздан, испече и спржи и земљу и камен...

Има историјских података о котарским хајдучима, Јанковићу Стојану и миљанићу Илији којима се Роре служиле као прво склониште при преласку из Котара у Крајину и обрнуто. Роре су представљале “тајни излаз” из опасне зоне Гламочког поља коју су контролисали Турци. То су хајдуци вјешто користили и лако и брзо измицали турским потјерама, пошто су често упадали на територију Гламоча, штитећи рају од турског зулума. За котарске хајдуке је везан и Јован Калаба, хајдук из оближњег Црног Врха, који је погинуо у Краљима код Дрвара, односно у селу Прекраја. Роре су служиле и као склониште избјеглом становништву које се кретало, или из Книнске крајине према Грахову и Гламочу, или обрнуто од Гламоча и Грахова према Далмацији и Котарима.

Када се коријен ријечи Роре прати у индоевропској лексичкој бази, онда се најадекватнији одговор може наћи у њемачком језику из којег смо и добили коријен и ријеч “ror”.

Наши стари су ложили ватру на отвореном огњишту, тако да се дим слободно ширио просторијом и извлачио на отвор у врху кровакућ. Тај се отвор звао “баца”. Рор као метална цијев је њемачки производ и код нас је дошао када се дим почео контролисано изводити изван просторије. Тако је употреба шпорета, доносно, штедњака потиснула традиционалну фуруну или по народски “вруну”, што је условило и употребу рора. У њемачком језику је ријеч Rohr, цијев. Ова ријеч у српском језику има своју шатровачку варијанту РОРА са дугоузлазним акцентом у значењу, тајни излаз и слично.

Пошто је рор везан за шпорет, пада у очи и ријеч Rohre, односно, Rem. И ово је њемачка ријеч и означава дио шпорета у којем се пече хљеб или нешто друго.

У Рорама је, како смо већ рекли, топлије него у осталим околним селима, а нарочито Стекеровцима и црном рху који су изложени вјетровима из свих праваца. Лјетни усјеви у Рорама доспијевају раније од осталих села. Када се саберу све изложене чињенице, оне недвосмислено упућују на закључак да су Роре село које има везе са рором, тј. обликом љевкастим куда струји, тече или се лагано вуче нешто попут магле, дима, вјетра и слично.

Прво је настао назив за крај, а онда су становници села именовани по тој општој особини као Рорчани. Ранији облик је био РОРЕ са дугоузлазним акцентом што је означавало становнике исто као и ЕРЕ, тј. Херцеговце, БАЦЕ, односно Подгорце, становнике Пецике, Медине, Бараћа, Врбљана и Рибника у гламочком жаргону. Дошље су људи који су дошли са стране, односно, доселили из разних разлога. Становници села Рора се зову Рорчани и никада није запамћен случај Роровци или Роровићи. Непостојање словенског елемента ов-ић говори да је село именовано последије словенизације презимена. Према примјеру Рорчани, становници сусједних села се зову: Пречани, Црновршчани, Прекрајчани, Стекеровчани, Хотковчани, Пријанчани, Шумњачани итд.

Када је у другој половини XX вијека завршена електрификација гламочких села, Рорчани су начинили дистих у духу традиционалног крајшког дистиха, који подсећа на прошлост села:

Село Роре, екад било море,
Сад у њему сијалице горе,
Мила мајко, подај ме у роре,
Бе мој Раде дуге њиве оре...

Овај други дистих говори о особености Рора о којима смо већ говорили, а видљиво је да је у Рорама погоднија и равнија земља за обраду него у другим крајевима. Овај дистих је настао на Мањачи, на Змијању, што значи да је особина Рора била позната и на ширем крајишком простору. Интересантан је податак да се источни крај Рора, који је типично крашког карактера, зове Змијање.

Већ смо рекли да су Роре у духовном смислу наслонене на Книнску крајину због утицаја средњовјековног манастира Крка који је смјештен на истоименој ријечи. Ваља напоменути да је велику улогу у духовном обликовању овога краја имао и манастир Рмањ у Мартинброду, на ушћу Унца у Уну. Овдје су чувени Слапови Уне, јединствен феномен природе у европи, гдје се не кисне са неба, већ са земље, пошто се због обилног обрушавања воде ствара водена пјена и претвара у водени прах који се подиже у вис.

Литература

- Рађеновић, П.: Унац – Насеља и поријекло становништва, Београд, 1948. (ПРО АРТ, Нови Сад, 1997.)
- Цвијић, Ј.: Антрополошки и етнографски списи, САНУ, Београд, 1987.
- Никић, М. Д.: Гламоч – Насеља и становништво, Сарајево, 1989.
- Група аутора: Гламоч у НОР-у и реолуцији 1 и 2, ОО СУБНОР-а, Гламоч, 1985.
- Еванс, Џ. А.: Слободна Босна – земља снова
- Бојиновић, М.: Громил поље, ЈУ Књижевна задруга, Бања Лука, 2003.
- Бојиновић, М.: Духовни корени, ЈУ Књижевна задруга, Бања Лука, 2005.
- Мрђен, Ђ.: Суза у камену, Меграф, Н. Еоград, 2001.
- Кулишић, Ш.: Стара словенска религија у свјетлу нових истраживања посебно балканолошких, Сарајево, 1979.
- Група аутора: Духовна култура Илира, Симпозијум, Херцег Нови, 4-6. новембра 1982., Сарајево 1984.